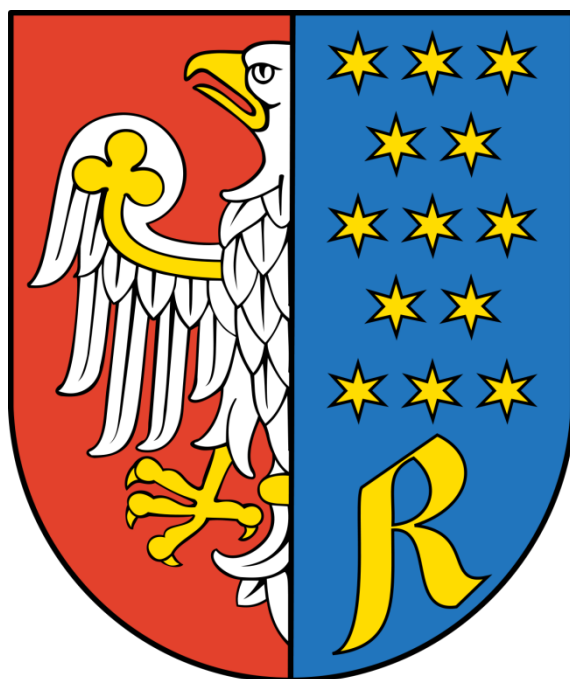

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego za lata 2020-2021

Autorzy opracowania:

Krzysztof Pietrzak

Monika Guzowska

Meritum Competence

ul. Syta 135, 02-987 Warszawa

szkolenia@meritumnet.pl, azbest@meritumnet.pl, audyt@meritumnet.pl

www.szkolenia.meritumnet.pl

Radom, 2022

Spis treści

1.	Wstęp	4
2.	Ogólna charakterystyka powiatu	6
3.	Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska	7
4.	Realizacja celów zawartych w Programie Ochrony Środowiska	9
4.1	Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.....	9
4.2	Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.....	18
4.3	Działania w zakresie gospodarki odpadami.....	21
5.	Monitoring realizacji zadań	26
6.	Podsumowanie i wnioski	27

1. Wstęp

Niniejszy dokument, został opracowany na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (tj. Dz.U. 2021 poz. 1973 z późn.zm.). Zgodnie z powyższą ustawą organ wykonawczy powiatu co 2 lata sporządza raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska i przedstawia go Radzie Powiatu. *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025* został uchwalony uchwałą nr 41/V/2019 Rady Powiatu w Radomiu z dnia 1 lutego 2019 r.

Program jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie powiatu. Cele zawarte w *Programie* są wyznaczone i realizowane zgodnie z celami ochrony środowiska przyjętymi w programie powiatowym, wojewódzkim oraz określonymi dla polityki ekologicznej państwa.

Celem opracowania *Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego za lata 2020-2021* jest:

- określenie stanu realizacji zadań własnych i koordynowanych ujętych w POŚ,
- określenie sposobów i źródeł finansowania zrealizowanych zadań,
- wyjaśnienie przyczyn niepodjęcia lub niekompletnego zrealizowania zadań zawartych w POŚ,
- ocena stopnia realizacji zadań z uwzględnieniem wytycznych dotyczących procesu monitorowania projektowanych przedsięwzięć (w szczególności wskaźniki monitoringu) zawartych w POŚ,.

Zadania wynikające z Programu Ochrony Środowiska to:

- zadania własne gmin/powiatu tzn. te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy/powiatu. Obejmują one zarówno zadania o charakterze organizacyjno-prawnym jak i inwestycyjnym.
- zadania koordynowane, tzn. finansowane ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego, bądź instytucji działających na terenie powiatu, ale podległych bezpośrednio organom powiatowym, wojewódzkim bądź centralnym.

Powiatowy Program Ochrony Środowiska został sporządzony na podstawie gruntownej znajomości aktualnego stanu środowiska w powiecie. Podobnie jak polityka ekologiczna państwa określa on przed wszystkim:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziom celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań ekologicznych,
- środki niezbędne do założonych celów.

2. Ogólna charakterystyka powiatu

Powiat radomski położony jest w południowej części województwa mazowieckiego. Powierzchnia powiatu wynosi 1 530 km²⁽¹⁾. Graniczy on z powiatami:

- od północy: białobrzeskim, kozienickim (województwo mazowieckie),
- od zachodu: przysuskim, szydłowieckim (województwo mazowieckie),
- od wschodu: zwoleńskim, lipskim (województwo mazowieckie),
- od południa: starachowickim (województwo świętokrzyskie).

W skład powiatu wchodzi 13 gmin. Ich rozmieszczenie zostało przedstawione na rysunku poniżej.

Rysunek 1. Gminy powiatu radomskiego

Źródło: opracowanie własne

Według danych GUS, liczba ludności powiatu radomskiego na koniec 2020 r. wynosiła 152 190 osób, a w 2021 r. – 151 773 osób². Gęstość zaludnienia w 2021 roku wyniosła 99 osób/km². Najwięcej mieszkańców odnotowano w mieście Pionki, najmniej natomiast w gminie Jastrzębia (tabela 1).

---

¹ Bank Danych Lokalnych GUS 2021

² Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2021

Powierzchnia poszczególnych gmin jest zróżnicowana. Największą gminą jest gmina Iłża (256 km²), natomiast najmniejszą Miasto Pionki (18 km²) (tabela 1).

Tabela 1. Powierzchnia oraz liczba ludności gmin powiatu radomskiego w 2021 roku

Jednostka administracyjna	Liczba ludności	Powierzchnia
	[os.]	[km ²]
Gmina Gózd	9 104	78
Gmina Iłża	14 357	256
Gmina Jastrzębia	6 989	90
Gmina Jedlińsk	14 627	139
Gmina Jedlnia-Letnisko	12 948	66
Gmina Kowala	12 318	75
Miasto Pionki	17 581	18
Gmina Pionki	9 854	230
Gmina Przytyk	7 250	134
Gmina Skaryszew	14 906	171
Gmina Wierzbica	9 466	94
Gmina Wolanów	8 891	83
Gmina Zakrzew	13 482	96
powiat radomski	151 773	1 530

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS 2021

3. Stan realizacji Programu Ochrony Środowiska

Zgodnie z zapisami Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego na lata 2018-2021 z perspektywą do roku 2025 dzięki kompleksowemu ujęciu stanu środowiska na terenie powiatu możliwe stało się zdefiniowanie celów środowiskowych do jakich powinno się dążyć kierując dobrem środowiska. Cele środowiskowe zostały osiągnięte poprzez realizację konkretnych zadań.

Ocenę realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska odniesiono do poszczególnych, nakreślonych w Programie, kierunków ochrony środowiska. Dla wyszczególnionych kierunków, na etapie tworzenia POŚ zdefiniowano szereg zadań. Raport ma na celu określenie stopnia realizacji owych zadań w latach 2020-2021. Poniżej przedstawiono syntetyczne oceny i informacje o realizacji zadań w rozbiciu na poszczególne obszary tematyczne zgodnie z zapisami w POŚ.

W oparciu o diagnozę stanu środowiska oraz zagrożenia środowiska zdefiniowano najważniejsze priorytety ochrony środowiska w powiecie radomskim:

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej

- rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
- rozbudowa sieci wodociągowej,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- budowa Stacji Uzdatniania Wody.

W zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza:

- budowa energooszczędnych obiektów,
- poprawa efektywności energetycznej obiektów na terenie powiatu,
- wdrażanie odnawialnych źródeł energii na terenie powiatu,
- minimalizacja negatywnych skutków oddziaływania ruchu drogowego na środowisko,
- edukacja ekologiczna.

W zakresie poprawy gospodarki odpadami i zapobieganiu powstawania odpadów:

- tworzenie Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych,
- usuwanie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.

4. Realizacja celów zawartych w Programie Ochrony Środowiska

4.1 Działania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

Realizacja celów w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego, należy w dużej mierze do obowiązków podmiotów gospodarczych, osób fizycznych, dlatego trudno jest określić stopień realizacji założonych celów. Największe ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza pochodzą z zakładów, lokalnych kotłowni oraz palenisk domowych. Wszystkie nowe budynki i budowle, zarówno sektora prywatnego jak i gospodarczego, budowane są obecnie w nowej technologii uwzględniającej termoizolację. Dotyczy to montażu nowej generacji okien oraz ocieplania ścian warstwą styropianu lub wełny mineralnej. Istniejące obiekty budowlane są sukcesywnie izolowane termicznie w zależności od możliwości finansowych właściciela lub zarządcy obiektu.

Na terenie powiatu w latach 2020-2021 prowadzone były działania związane przede wszystkim z przebudową dróg.

O jakości powietrza decyduje wielkość i przestrzenny rozkład emisji ze wszystkich źródeł z uwzględnieniem przepływów transgranicznych i przemian fizykochemicznych zachodzących w atmosferze. Całe województwo mazowieckie, w tym i powiat radomski, objęte jest monitoringiem powietrza prowadzonym przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie. Powiat radomski podlega pod strefę mazowiecką.

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Lista zanieczyszczeń jakie należy uwzględniać w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- dwutlenku azotu - NO₂,
- tlenku węgla - CO,
- benzenu - C₆H₆,
- pyłu zawieszonego PM₁₀,
- pyłu zawieszonego PM_{2,5},

- ołowiu w pyłe - Pb(PM₁₀),
- arsenu w pyłe - As(PM₁₀),
- kadmu w pyłe - Cd(PM₁₀),
- niklu w pyłe - Ni(PM₁₀),
- benzo(a)pirenu w pyłe - B(a)P(PM₁₀),
- ozonu - O₃,

oraz kryteriów określonych w celu ochrony roślin dla 3 substancji:

- dwutlenku siarki - SO₂,
- tlenków azotu - NO_x,
- ozonu - O₃.

Tabela 2. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
		SO ₂	CO	NO ₂	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP	O ₃
strefa mazowiecka	2020	A	A	A	A	C	C ^{1 2}	A	A	A	A	C	A ¹
strefa mazowiecka	2021	C	A	A	A	C	C ^{1 2}	A	A	A	A	C	A ¹

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020 i 2021

1. Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, wszystkie strefy uzyskały klasę D2
2. Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, wszystkie strefy uzyskały klasę A

Tabela 3. Klasyfikacja strefy z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
		SO ₂	NO _x	O ₃ ¹
strefa mazowiecka	2020	A	A	A
strefa mazowiecka	2021	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2020 i 2021

1. Dla ozonu – poziom celu długoterminowego strefa mazowiecka uzyskała klasę D2

W tabeli 2 i 3 zostały przedstawione wyniki rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim (w strefie mazowieckiej) w latach 2020-2021.

Strefa mazowiecka w ocenie za rok 2020 i 2021 w celu ochrony zdrowia otrzymała klasę C ze względu na przekroczenia stężenia PM₁₀, BaP oraz PM_{2,5} oraz klasę D₂ dla poziomu celu długoterminowego O₃ (tabela 2).

Strefa mazowiecka w ocenie za rok 2020 i 2021 w celu ochrony roślin uzyskała klasę D₂ poziomu celu długoterminowego O₃ (tabela 3).

Wyniki rocznej oceny jakości powietrza, wykonanych za rok 2020 i 2021 wykazały, że w strefie mazowieckiej nastąpiło pogorszenie jakości powietrza w tym okresie (tabela 2). Stężenia SO₂ uległy podwyższeniu.

Podstawowym źródłem emisji benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM₁₀ jest niepełne spalanie paliw stałych (węgla, koksu, drewna) oraz odpadów w piecach (m. in. butelki PET, kartony po napojach, odpady organiczne i inne), w celach ogrzewania mieszkań/domów i wody. Niezadowalający jest często również stan techniczny kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych. Czynniki te w połączeniu z niekorzystnymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakie często występują w okresie grzewczym - inwersje temperatury, niskie temperatury i prędkości wiatru oraz cisze, decydują o występowaniu przekroczeń poziomu docelowego.

Według danych GUS w 2020 r. zakłady szczególnie uciążliwe w powiecie radomskim wyemitowały 41 Mg zanieczyszczeń pyłowych i 29 685 Mg zanieczyszczeń gazowych. W 2021 roku w powiecie radomskim wyemitowano 37 Mg zanieczyszczeń pyłowych i 31 069 Mg zanieczyszczeń gazowych (tabela 4).

Tabela 4. Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w 2020 i 2021 r. w powiecie radomskim

Emisja zanieczyszczeń pyłowych			
Emisja	Jednostka	Rok	
		2020	2021
ogółem	Mg	41	37
ze spalania paliw	Mg	29	24
Emisja zanieczyszczeń gazowych			
ogółem	Mg	29 685	31 069
ogółem (bez dwutlenku węgla)	Mg	1 521	230
dwutlenek siarki	Mg	1397	88
tlenki azotu	Mg	56	65
tlenek węgla	Mg	68	77
dwutlenek węgla	Mg	28 164	30 839

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS (2020-2021)

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiecie radomskim wykazuje tendencję spadkową.

W przypadku zanieczyszczeń gazowych widać wzrost zanieczyszczeń. Szczególnie zaobserwowano wzrost emisji dwutlenku węgla, tlenku węgla oraz tlenku azotu (tabela 4).

Istotnym elementem w zakresie jakości powietrza była gazyfikacja wybranych miejscowości z terenu powiatu. Dzięki temu coraz większa liczba mieszkańców ma dostęp do sieci gazowej co ma pozytywny wpływ na środowisko, gdyż spalanie gazu jest mniej uciążliwe dla powietrza atmosferycznego niż spalanie paliw stałych.

W 2020 r. długość czynnej sieci gazowej wynosiła w powiecie 623,3 km, a w 2021 r. 674,2 km. W 2020 roku w powiecie było 104 30 szt. przyłączy, a w 2021 r. 109 50 szt.

Poniżej zestawiono zadania związane z ochroną klimatu i jakością powietrza zrealizowane w latach 2020-2021 na obszarze powiatu radomskiego.

Tabela 5. Zadania związane z ochroną klimatu i jakością powietrza zrealizowane na terenie powiatu radomskiego w latach 2020-2021

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
1.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3336W Wieniawa – Przytyk - Jedlińsk	Długość odcinka: 3,57 km	2020 r.: 7 230 454,97 2021 r.: 3 153 739,94	Środki własne
2.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3505W Jaszowice – Wacławów - Sławno	Długość odcinka: 4,37841 km	2021 r.: 4 510 414,40	Środki własne
3.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Rozbudowa drogi nr 3509W Gulin – Wsola - Wojciechów	Długość odcinka I: 1,9km Długość odcinka II: 2,96596 km	2020 r.: 5 554 240,37 2021 r.: 4 811 261,38	Środki własne; RFRD; RFIL; Budżet Gminy Jedlińsk; Budżet Gminy Zakrzew
4.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3514W Wierzchowiny - Lisów	Długość odcinka: 0,265 km	2020 r.: 397 009,06	Środki własne; Budżet Gminy Jedlińsk
5.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3515W Jedlińsk – Bartodzieje – Łukawa - Głowaczów	Długość odcinka: 0,265 km	2020 r.: 5 080 551,27	Środki własne; FDS; Budżet Gminy Jedlińsk; Budżet Gminy Jastrzębia
6.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3524W Jedlnia Letnisko - Czarna	Długość odcinka: 0,1 km	2021 r.: 9 840,00	Środki własne
7.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3527W Antoniówka – Groszowice - Piotrowice	Długość odcinka: 1,060 km	2021 r.: 1 189 489,20	Środki własne
8.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3529W Kiedrzyń – Małęczyn – do drogi krajowej nr 9	Długość odcinka: 0,88155 km	2020 r.: 1 269 186,28	Środki własne
9.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3531W Kuczki - Kazimierówka - Skaryszew	Długość odcinka: 5,8108 km	2020 r.: 4 464 500,83	Środki własne

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
10.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Przebudowa drogi nr 3536W Odechów – Kowalków – Sienno	Długość odcinka: 0,559 km	2020 r.: 420 568,36	Środki własne; Budżet Gminy Skaryszew
11.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Remont drogi powiatowej nr 3334 Wir- Goszczewice- Przytyk od dł. 636	Długość odcinka: 1,950 km	2021 r.: 1 045 876,53	Środki własne
12.	Powiatowy Zarząd Dróg Publicznych	Remont drogi powiatowej nr 3506W Klwatka Bogusławiec- Skaryszew odc. dł. 35600	Długość odcinka: 0,850 km	2021 r.: 445 633,65	Środki własne
13.	Gmina Wolanów	Remonty i bieżące utrzymanie dróg	2020 r.: 95 km 2021 r.: 95 km	2020 r.: 379 000,00 2021 r.: 403 000,00	Budżet Gminy Wolanów
14.	Gmina Jedlnia-Letnisko	Wymiana kotłów i instalacji OZE w Gminie Jedlnia Letnisko	W 2021 roku wymieniono 61 szt.	2021 r.: 1 034 844,00	WFOŚiGW; Środki własne mieszkańców
15.	Gmina Jedlnia-Letnisko	Remont kotłowni gazowej w PS w Jedlni Letnisko ul. Słoneczna	Zainstalowano 2 szt. kotłów gazowych	2020 r.: 600 000,00	Budżet Gminy Jedlnia-Letnisko
16.	Gmina Gózd	Przebudowa drogi gminnej nr 350105W w m. Kuczki Kolonia-Gózd - Karszówka	Długość odcinka: 6,74 km	2021 r.: 666 060,60	RFIL
17.	Gmina Iłża	Modernizacja dróg	Przebudowano drogi w m. Jedlanka Stara, ul. Zacisze w Iłży, ul. Św. Franciszka w Iłży, w m. Seredzice, Krzyżanowice, Prędocin-Prędocinek	2020 r.: 577 426,22 2021 r.: 1 211 863,92	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych; Budżet Gminy Iłża; Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19
18.	Gmina Jedlińsk	Budowa oświetlenia drogowego w gminie Jedlińsk	Oświetlenie ścieżki rowerowej Jedlińsk- Wsola- 45 słupów stalowych wysokości 5 metrów oprawami led. 20W- o długości 1,6 km	319 000,00	Środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19
19.	Gmina Jedlińsk	Przebudowa drogi gminnej w Bierwieckiej Woli	Droga o nawierzchni destruk- 286 m.b.	68 138,31	Budżet Gminy Jedlińsk
20.	Gmina Jedlińsk	Przebudowa drogi gminnej w Jedlance	Droga o nawierzchni destruk- 157 m.b.	59 282,39	Budżet Gminy Jedlińsk

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
21.	Gmina Jedlińsk	Przebudowa drogi gminnej w Klwatce Szlacheckiej	Droga o nawierzchni destruk- 1072 m.b.	158 079,60	Budżet Gminy Jedlińsk
22.	Gmina Jedlińsk	Przebudowa drogi gminnej Wierzchowiny – Huta	Droga o nawierzchni destruk- 40 0 m.b.	76 994,23	Budżet Gminy Jedlińsk
23.	Gmina Jedlińsk	Przebudowa ul Jaśminowej w Jedlińsku	Remont nawierzchni – 456 m.b.	414 839,85	Budżet Gminy Jedlińsk
24.	Gmina Jedlińsk	Przebudowa ul. Topolowej w Wielogórze	Droga o nawierzchni destruk- 330 m.b.	51 283,71	Budżet Gminy Jedlińsk
25.	Gmina Jedlińsk	Przebudowa drogi gminnej Lisów - PKP	Zrealizowano częściowo w formie utwardzenia destruktem- 263 m.b.	40 882,91	Budżet Gminy Jedlińsk
26.	Miasto Pionki	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	2020 rok: Termomodernizacja budynku Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 2 przy ul. Kochanowskiego 14 w Pionkach. 2021 rok: Wymiana stolarki okiennej (dostawa, montaż oraz demontaż ówczesnej) w budynku administracyjno-usługowym przy ul. Plac Konstytucji 3 Maja 3 w Pionkach.	2020 r.: 227 332,77 2021 r.: 79 890,00	Budżet Gminy Miasta Pionki; Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
27.	Miasto Pionki	Modernizacja/przebudowa dróg gminnych	Wykonanie przebudowy odcinka drogi wewnętrznej ul. Ściegiennego w Pionkach wraz z przełożeniem odcinka nawierzchni jezdni. Wyniesiony odcinek nawierzchni o pow. 221m². Przebudowa ul. Słowackiego (543,76 m.b.) i ul. Plac Konstytucji 3-go Maja (165 m.b.) w Pionkach razem z budową kanalizacji deszczowej oraz parkingu przyulicznego przy ul. Słowackiego. Budowa dróg wewnętrznych ul. Wiśniowej (na odcinku 0+302,18 km) i ul. Dziewiątego (20,40m) w Pionkach.	2020 i 2021 r.: 2 983 926,33	Budżet Gminy Miasta Pionki; Budżet GMP; Budżet Województwa Mazowieckiego
28.	Gmina Pionki	Budowa drogi gminnej w m. Sałki	Długość 0,359 km	776 007,00	Budżet Gminy
29.	Gmina Przytyk	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Domaniów	Długość 331,90 m.b.	2021 r.: 127920	Budżet Gminy
30.	Gmina Przytyk	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Wola Wrzeszczowska	Długość 1300 m.b.	2021 r.: 244191,95	FOGR
31.	Gmina Przytyk	Budowa drogi wewnętrznej Domaniów- Duży Las	Długość 331,9 m.b.	2021 r.: 127920,00	Budżet Gminy

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
32.	Gmina Przytyk	Budowa drogi wewnętrznej Wola Wrzeszczowska	Długość 1049,3 m.b.	2020 r.: 354253,95	FOGR

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin Powiatu Radomskiego, Powiatowego Zarządu Dróg Publicznych w Radomiu oraz Starostwa Powiatowego w Radomiu

4.2 Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej

Ilość i jakość wód należą do podstawowych czynników kształtujących zasoby przyrodnicze i warunki życia człowieka. Ich ilość ma charakter dynamiczny, wynikający z wielkości opadów, odpływu powierzchniowego i podziemnego oraz parowania. Elementy te decydują o zmianach retencji wód w bilansie wodnym. Pierwotnie, wielkość zasobów wodnych uzależniona była wyłącznie od czynników naturalnych, w tym klimatycznych, geologicznych i rzeźby terenu. Obecnie, na zasoby ilościowe wód znacząco wpływa działalność człowieka, m.in. poprzez pobory wód do celów komunalnych i gospodarczych, sztuczną retencję, modyfikowanie odpływów, zmiany szaty roślinnej, a także poprzez oddziaływanie na klimat. Działalność człowieka ma też decydujący wpływ na jakość wód, w szczególności na skład chemiczny wód powierzchniowych. Głównymi czynnikami presji są ładunki biogenów i zanieczyszczenia docierające do wód ze zlewni i wraz z opadami atmosferycznymi. Działalność człowieka istotnie przyczynia się do kształtowania stosunków wodnych, zapewnienia możliwości gospodarczego wykorzystywania zasobów, ograniczania zagrożeń powodziowych i łagodzenia skutków suszy.

Podstawowym celem w zakresie ochrony wód jest osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Osiągnięcie założonego kierunku będzie możliwe poprzez budowę, rozbudowę systemów kanalizacyjnych a także propagowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, na terenach dla których takie inwestycje są ekonomicznie uzasadnione.

W okresie sprawozdawczym zadania dotyczące gospodarki wodno-ściekowej zapisane w Programie Ochrony Środowiska związane były przede wszystkim z budową sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz budową przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zapewnienie mieszkańcom systemu zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę jest jednym z priorytetowych zadań zapisanych w Programie Ochrony Środowiska, a także podstawowym obowiązkiem władz samorządowych.

Według danych GUS w 2020 roku sieć wodociągowa w powiecie radomskim miała długość 1 888,8 km, a w 2021 r. 1 900,5 km.

W 2020 roku sieć kanalizacyjna w powiecie radomskim miała długość 717,7 km, a w 2021 r. 732,6 km.

Zużycie wody w powiecie z gospodarstw domowych w 2021 roku wyniosło 32,2 m³, co jest wartością większą w porównaniu do 2020 roku (31,4 m³).

Ponadto wiele podmiotów gospodarczych nie podłączonych do systemu kanalizacji sanitarnej korzysta z własnych zbiorników bezodpływowych, których liczba w 2020 roku w powiecie radomskim wynosiła 17 669 szt. W 2021 r. liczba zbiorników bezodpływowych w powiecie wynosiła 18 301 szt.³.

Alternatywą dla ww. systemu są przydomowe oczyszczalnie ścieków, gdzie wykorzystywane są procesy mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków odpowiadające tym zachodzącym w dużych oczyszczalniach. Z roku na rok coraz więcej mieszkańców powiatu korzysta z takiego rozwiązania. W 2020 r. w powiecie radomskim było 3 091 oczyszczalni przydomowych, a w 2021 r. 3 611 szt.⁴.

Poniżej zestawiono zrealizowane przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w latach 2020-2021 na obszarze powiatu radomskiego.

---

³ Bank Danych Lokalnych GUS, 2020-2021

⁴ Bank Danych Lokalnych GUS, 2020-2021

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego
za lata 2020-2021

Tabela 6. Zadania związane z gospodarką wodno-ściekową zrealizowane na terenie powiatu radomskiego w latach 2020-2021

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
1.	Gmina Skaryszew	Rozbudowa sieci wodociągowej na terenie gminy Skaryszew	Długość odcinka: 5,18 km	2020 r.: 348 000,00 2021 r.: 566 00,00	Budżet gminy Skaryszew; wkład mieszkańców
2.	Gmina Iłża	Budowa sieci wodociągowej	Wybudowano sieć wodociągowo w m. Koszary Marcule o długości 3 546,5 m.b.	2021 r.: 94 000,00	Budżet gminy Iłża
3.	Gmina Jedlińsk	Rozbudowa sieci wodociągowych na terenie gminy	Długość wybudowanej sieci w 2020 r.: 1,8 km Długość wybudowanej sieci w 2021 r.: 2 km	2020 r.: 268 000,00 2021 r.: 995 500,00	Budżet gminy Jedlińsk
4.	Gmina Jedlińsk	Budowa kanalizacji sanitarnej Wsola – Wielogóra	Długość odcinka: 5,91533 km	4 790 200,57	Budżet gminy Jedlińsk; WFOŚiGW
5.	Gmina Jedlińsk	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie objętych siecią kanalizacyjną	W 2021 r. złożono przez mieszkańców 5 wniosków o dofinansowanie. Przewiduje się sukcesywny rozwój.	2020 r.: 4 000 2021 r.: 20 000	Budżet gminy Jedlińsk
6.	Gmina Jedlnia-Letnisko	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Myśliszewice	Długość odcinka: 8,3 km	2020 r.: 1 219 000,00 2021 r.: 1 651 000,00	Budżet gminy Jedlnia-Letnisko
7.	Miasto Pionki	Budowa kanalizacji sanitarnej	2020 r.: 703,8 m 2021 r.: 462 m	610 809,54	Budżet Gminy Miasta Pionki; Finansowanie własne PWKC

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin Powiatu Radomskiego

4.3 Działania w zakresie gospodarki odpadami

Prawidłowo realizowana gospodarka odpadami polega przede wszystkim na zapobieganiu powstawania odpadów oraz na poddawaniu ich odzyskowi lub unieszkodliwianiu (w przypadku gdy odzysk jest niemożliwy z przyczyn ekonomicznych lub technologicznych).

Zadanie związane z gospodarką odpadami na terenie powiatu radomskiego w latach 2020-2021 związane były w szczególności z usuwaniem wyrobów zawierających azbest.

Gminy powiatu radomskiego uczestniczą w realizacji Programu usuwania wyrobów azbestowych. Działania mające na celu usuwania wyrobów azbestowych finansowane są ze środków WFOŚiGW. Wg aktualnych danych pochodzących z bazy azbestowej w powiecie radomskim unieszkodliwiono do tej pory 11 779,469 Mg wyrobów zawierających azbest. Do unieszkodliwienia pozostało jeszcze 89 981,283 Mg, czyli 88,4% wszystkich zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu radomskiego⁵.

Na terenie powiatu radomskiego w 2020 roku zebrano ogółem 32 599,22 Mg odpadów (19 837,22 Mg zmieszanych odpadów, a 12 762 Mg odpadów zebranych w sposób selektywny) (tabela 7).

W 2021 roku z terenu powiatu radomskiego zebrano ogółem 33 877,55 Mg odpadów, (19 126,59 Mg zmieszanych odpadów, a 14 750 Mg odpadów zebranych w sposób selektywny) (tabela 7). W 2021 roku zebrano więcej odpadów selektywnie niż w 2020 r.

Tabela 7. Odpady komunalne zebrane z terenu powiatu radomskiego w 2020 i 2021 r.

ROK	Odpady zebrane w ciągu roku	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku	Udział odpadów zebranych selektywnie do ogólnej ilości zebranych odpadów
	Ogółem [Mg]	Ogółem [Mg]	Ogółem [Mg]	[%]
2020	32 599,22	19 837,22	12 762	39,1
2021	33 877,55	19 126,59	14 750	43,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS 2020-2021

⁵ <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/> [stan na 23.09.2022 r.]

Poniżej zestawiono zrealizowane przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami w latach 2020-2021 na obszarze powiatu radomskiego.

Tabela 8 .Zadania związane z gospodarką odpadami zrealizowane na terenie powiatu radomskiego w latach 2020-2021

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
1.	Gmina Jastrzębia	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Masa: 218,065 Mg	2020 r.: 17 780,04 2021 r.: 59 973,78	WFOŚiGW; Budżet Gminy Jastrzębia
2.	Gmina Jedlnia-Letnisko	Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu z terenu gminy Jedlnia-Letnisko	Masa 2020 r.: 60 Mg Masa 2021 r.: 129 Mg	2020 r.: 20 736,00 2021 r.: 39 990,00	WFOŚiGW; Budżet Gminy Jedlnia-Letnisko
3.	Gmina Gózd	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Masa: 214,17 Mg	2020 r.: 37 496,52 2021 r.: 28 452,60	WFOŚiGW
4.	Gmina Iłża	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Masa 2020 r.: 107,95 Mg Masa 2021 r.: 230 Mg	2021 r.: 65 550,00	WFOŚiGW; Budżet Gminy Iłża

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego
za lata 2020-2021

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
5.	Gmina Jedlińsk	Kontynuacja systemu zbiórki odpadów zmieszanych i segregowanych na terenie gminy	Kontynuacja wg. dotychczasowych zasad. Odbiór odpadów komunalnych na terenie Gminy Jedlińsk odbywa się z nieruchomości zamieszkałych z podziałem na następujące frakcje odpadów: - papier; - tworzywa sztuczne, metale; - szkło; - odpady ulegające biodegradacji; - popiół i żużel; - niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne. Ponadto 2 razy w roku zgodnie z harmonogramem z przed nieruchomości odbierane są odpady wielkogabrytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. Na terenie gminy w miejscowości Jedlińsk przy ul. Ogrodowej 51A zlokalizowany jest PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.	2020 r.: 2 638 766,93 2021 r.: 2 596 551,98	Budżet Gminy Jedlińsk
6.	Gmina Jedlińsk	Kontynuacja programu usuwania azbestu	Masa: 251,112 Mg	2020 r.: 44 994,96 2021 r.: 49 664,86	WFOŚiGW; Budżet Gminy Jedlińsk

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego
za lata 2020-2021

Lp.	Podmiot odpowiedzialny	Zadanie	Dodatkowe informacje na temat zadania realizowanego w latach 2020-2021	Poniesiony koszt (zł)	Źródło finansowania
7.	Miasto Pionki	Usuwanie wyrobów azbestowych /aktualizacja programu usuwania wyrobów azbestowych	2020 r.: – 77,0375 Mg 2021 r.: – 80 Mg	2020 r. : 17 130,00 2021 r.: 26 800,00	Budżet Miasta
8.	Gmina Pionki	Usuwanie wyrobów azbestowych	2020 r.: – 145,788 Mg 2021 r.: – 154,912 Mg	2020 r.: 32 987,42 2021: 48 022,72	WFOŚiGW, Budżet Gminy
9.	Gmina Pionki	Budowa PSZOK	2020 r.: budowa, inspektor nadzoru, aktualizacja dokumentacji 2021 r.:– budowa, inspektor nadzoru, nadzór autorski, oddanie do użytku	2020 r.: – 249 980 2021 r.: – 669 590	Budżet Gminy
10.	Gmina Przytyk	Odbiór, transport oraz zagospodarowanie odpadów zawierających azbest z terenu gminy Przytyk	Odebrano azbest z 85 gospodarstw Zutylizowano 256,39 Mg azbestu	49 194,27	WFOŚiGW

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędów Gmin Powiatu Radomskiego

5. Monitoring realizacji zadań

W celu zobrazowania efektów realizacji działań związanych z ochroną środowiska w tabeli 9 zestawiono wartości wskaźników monitorowania realizacji zadań ujętych w Programie.

Tabela 9. Zmiana wartości wskaźników monitorowania realizacji zadań ujętych w Programie

Wskaźnik	Jednostka miary	2020	2021	Zmiana wskaźnika
długość czynnej sieci gazowej	km	623,3	674,2	
przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	10 430	10 952	
długość czynnej sieci wodociągowej	km	1 888,8	1 900,5	
przyłącza sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	40 452	41 197	
zużycie wody w gospodarstwach domowych	dam ³	31,4	32,2	
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	138 864	bd	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	717,7	732,6	
przyłącza sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	13 296	13 692	
Ścieki oczyszczane odprowadzone	dam ³	2 848	3 318	
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	61 417	bd	
ilość komunalnych oczyszczalni ścieków	szt.	11	11	
ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	szt.	65 093	65 821	
liczba zbiorników bezodpływowych (szamb)	szt.	17 669	18 301	
liczba oczyszczalni przydomowych	szt.	3 091	3 611	
Ilość zebranych zmieszanych odpadów	Mg	19 837,22	19 126,59	
Ilość odpadów zebranych w sposób selektywny	Mg	12 762	14 750	
powierzchnia rezerwatów przyrody	ha	658,99	657,62	
powierzchnia parków krajobrazowych razem	ha	16 198,60	16 198,60	

Wskaźnik	Jednostka miary	2020	2021	Zmiana wskaźnika
powierzchnia lasów	ha	41 085,33	41 111,10	
lesistość	%	26,9	26,9	
liczba pomników przyrody	szt.	204	201	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (2020-2021)

	Zmiana pozytywna
	Brak zmiany
	Zmiana negatywna

6. Podsumowanie i wnioski

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego jest narzędziem służącym do prowadzenia polityki ekologicznej na poziomie Powiatu. Dokument stanowi przeniesienie istotnych zagadnień określonych w polityce ekologicznej państwa oraz w wojewódzkim programie ochrony środowiska na poziom powiatu, z jednoczesnym uwzględnieniem lokalnej specyfiki i uwarunkowań. Podstawowym założeniem programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach jest dążenie do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz efektywnego zarządzania środowiskiem.

Niniejszy raport przedstawia analizę stanu środowiska na terenie Powiatu Radomskiego oraz stopień realizacji Programu Ochrony Środowiska w latach 2020-2021.

W ocenie postępu wdrażania Programu Ochrony Środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Stwierdzono, że realizacja zadań przewidzianych w raportowanym dokumencie przebiega poprawnie. Są to w dużej części zadania ciągłe, wobec czego konieczna jest kontynuacja podjętych prac (np. związanych z rozwojem sieci kanalizacyjnej, gazowej czy też wodociągowej).

Przedsięwzięcia realizowane w latach 2020-2021 w dużej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych w powiecie. Na podstawie przeprowadzonej analizy realizacji celów przyjętych w Programie Ochrony Środowiska można stwierdzić, że większość zadań została zrealizowana planowo. Część zadań jest w trakcie realizacji, ze względu na to,

że są one wdrażane etapowo w poszczególnych latach, co wynika również z Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. Niektóre z zadań mają charakter ciągły. Pozostałe przedsięwzięcia będą realizowane w latach kolejnych, albo ich realizacja z przyczyn finansowych może nie być kontynuowana.

Zmiany stanu środowiska widoczne są dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, dlatego też niniejszy Raport z realizacji celów i zadań, określonych w Programie Ochrony Środowiska nie jest jednoznacznym odzwierciedleniem efektów realizacji Programu. Zaawansowanie realizacji celów i zadań ekologicznych jest zróżnicowane. Przyczyną tego są przede wszystkim niedostateczne środki finansowe, a także np. zbyt długie i skomplikowane procedury przetargowe oraz sytuacja związana z pandemią COVID-19.

Powyższe działania w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym w dużej mierze przyczynią się do poprawy jakości środowiska na terenie powiatu. Realizacja zadań w latach 2020-2021 zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań Programu Ochrony Środowiska, zgodnych z polityką ochrony środowiska, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój powiatu.

Realizowane zadania przyczyniły się do korzystnych z punktu widzenia ochrony środowiska zmian. Wybrane z niektórych pozytywnych zmian to:

- Zwiększyła się długość sieci gazowej – ma to dobry wpływ na środowisko, gdyż spalanie gazu jest mniej uciążliwe dla powietrza atmosferycznego niż spalanie paliw stałych,
- zwiększyła się długość sieci wodociągowej oraz liczba przyłączy wodociągowych dzięki czemu większa liczba mieszkańców posiada dostęp do wodociągu,
- zwiększyła się długość sieci kanalizacyjnej i liczba przyłączy kanalizacyjnych przez co zwiększyła się ilość ścieków odebrana i oczyszczona w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zwiększyła się liczba przydomowych oczyszczalni ścieków – tendencja korzystna, gdyż zbiorniki bezodpływowe są potencjalnie nieszczelne co stanowi zagrożenie dla wód podziemnych, natomiast atestowane przydomowe oczyszczalnie ścieków zapewniają odpowiedni poziom oczyszczania ścieków,

- zmniejszyła się ilość zebranych od mieszkańców odpadów zmieszanych, a zwiększyła się ilość zebranych odpadów w sposób selektywny, na co wpływ ma wzrost świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska naturalnego dotyczącego segregacji odpadów,
- sukcesywnie prowadzone są remonty dróg co wpływa na ograniczenie hałasu komunikacyjnego, zmniejszenie emisji gazów i pyłów do powietrza,
- prowadzono rozbudowę chodników oraz rozbudowano system ścieżek rowerowych – dzięki tym działaniom tworzone są alternatywy dla ruchu samochodowego (ruch pieszy i rowerowy).

Biorąc pod uwagę powyższe informacje oraz dane przedstawione w formie tabelarycznej w poprzednim rozdziale należy pozytywnie ocenić realizację Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Radomskiego. Przeważają pozytywne aspekty podejmowanych działań co znajduje odzwierciedlenie zarówno we wskaźnikach jak i podejmowanych zadaniach.

W przypadku zadań nie zrealizowanych w latach 2020-2021 należy podjąć działania aby ich realizacja nastąpiła jak najszybciej, co przyczyni się znacząco do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu.